

Liber

culpa et gratia. Quætra hoc est. priuatio et habitus. Hæc sunt susceptibile sicut immedias. sicut affirmatio et negatio ergo impossibile est priuare ynu qui ponat reliquum. Ite si circuclio delet culpam. et gra delet. aut ergo circuclio delet et gra. aut et contra. aut virtus simul. si costrat quod non virtus simul. quod cum non sunt idem in substantia. non habent eadem operationem immedias. **T**unc non gra et circuclio. nem. quod si non esset circuclio. gratia per se sufficiet delectus culpa tanquam immedata causa. Et circuclio delectus gratia. quod per ordinem circuclio ad gratiam quam ad culpam delectam.

93 **R**ecordemus quod circa hoc diversi diuersimode senserunt. Quoniam enim positio fuit quod originale ut est culpa est concupiscentia cum debito non concupiscit. et ideo est culpa. quod concupiscentia. hec enim est in iustificatis. sed ideo. quod est cum debito non concupiscit. cum ergo delectus culpa originalis quod delectus est ad reatu. et remanet est ad actu. dicuntur. quod solvit debitu. id est non imputat. et tunc est concupiscentia actu pena. Ergo est quod dicunt originali delecti. id est debitu concupiscentia non imputatur. et hoc quod sine aliis gratia collarere fieri potest. et sic in circuclione. **S**i hec responsio non potest stare. duplicitate. Una quidem. quod si deus non imputaret hoc debitus ipsi a se gaudens imputabat. aut quod aliquis innovatio facta est circa animam. aut mutatio facta circa deum. Non mutatio circa deum. ergo innovatio circa animam. ergo aut aliquid est ab eo ablatum. aut positum. Si ablatum. aut bonum. aut malum. Non bonum est malum. Non malum penitentia. quod culpa est priuatio que non auferit nisi aliquid ibi ponat. quod necesse est aliquid ponit. Sed nihil ponit in anima quod expellat culpam nisi gratia. **A**lia ratione est. quod si debitus non imputaretur. et gratia non daret. cum nullus possit videre deum quoniam habuerit gratiam. tunc est iustus ab originali peccato mundatus per circumcisio. si moriat cum non habuit gratiam. non videbit deum. ergo eadem penam habebit ac si haberet originales. **A**lia positione magis ultra processit et dicitur quod in circuclione debatur gratia et delectus culpa. sed culpa non delectat nisi in circuclione. gratia non dabatur nisi eius sed ex liberalitate dei. quia non delectus culpam quin decorat animam et gratiam subi faciat. quis posset alterum facere. quod secundum naturam medium est inter culpam et gratiam. scilicet ipsa innocentia. et delere culpam. hoc est reddere innocentiam. sed deus nunquam reddit innocentiam. quin superaddat gratiam. Et per hoc respondent ad obiecta de contrarietate et de habitu et de priuacione. quia gratia non est directe et immediate habitus oppositus culpe. sed innocentia. Ad hanc innocentiam enim quod est priuatio culpe ordinatur circuclio disponens ex parte susceptientis. sed gratia ex parte agentis. Sed hec positio non potest stare duplicitate. Prima quidem. quia si innocentia esset medium in natura inter culpam et gratiam. prius naturaliter restitueretur innocentia et expelleretur culpa. non infunderetur gratia. Sed hoc est manifeste fallitur quia tunc gratia non delectus culpam. Si enim delectet

94 **D**icitur. de sacramentis in speciali.

In ad sacramenta noue legis accedamus. Hec est secunda pars in qua magister agit de sacramentis in speciali. Et habet hec pars duas partes. In prima determinat quedam preambula. In secunda autem determinat de unoquoque per le. infra. dist. iij. Post hec vindendum est quid sit baptismus. Prima pars habet duas partes. In prima parte determinat pambula ad omnia sacramenta. et tempus institutionis et numerorum. In secunda vero determinat preambulum specialiter ad baptismum

Quartus

plus innocentia quam culpa delectetur. Alia ratio est. quod si deus possit delectus culpam sine gratia. non tam enem decrevit delectus nisi per gratiam. ergo si dat virtutes sacramenta consonantem suo decreto. non dat virtutes ad culpam delectandam nisi disposito ad gratiam. Tertia positio est. quod in circuclione delectus culpa et conferebatur gratia et ad virtutem ordinabatur circuclio. Sed gratia quodam effectus habet priuatius. quodam positivus. et circuclio non ordinabatur primo et per sensu quantum ad effectus priuatius. et ideo solum significat ablutionem. Sed quia effectus priuatiui non sunt sine positivis. et consequenter erat ibi effectus positivus. et quia ex consequenti non oportebat eos significari. Exemplum autem manifestum est in conversione panis in corpus christi. in quo est consequenter et sanguis. sed tamen significatur ibi. Effectus autem gratie positivi sunt. sicut habilitare se ad bona opera. priuatiui sicut remouere culpam. Sed ista positio non potest stare duplicitate. Prima quidem. quod si circuclio nisi ponit gratiam et potentiam. quod delectus culpam quod in his est. cum ponit gratiam in anima non sit aliud quam gratificari. et in potentia quam potentias habilitari. ergo non sequitur. nec per rem idem sunt ei priuatiui. quod sicut lumen materiale non est de tenebris nisi illuminando aera. sicut lumen gratiae non est de peccatis nisi tenebris peccati. Quarta positio fuit quod in circuclione dabat gratiam sed non priuatiui vel in baptismo. Et ratione est. quod in lege dicitur. cum de plectu sacramentorum disputabitis. Et quod gratia est in circuclione. id est ordinari ad effectus ablatoris culpe. non quod solus haberetur. sed quod lumen est in circuclione. Et quod sacramentum non est omne significat quod facit. sed quod plenius et perfectius facit. id est in circuclione solum est signum ablatoris principali. Et per hanc partem accedit et obiecta. quia nec ingratuerunt negare quod nullus modus daret gratia habilitas. sed gratia habilitas. et usus parvus reprehensio. et cetera. Ita quod solum mereretur dici teletus culpe non habilitaria sua potest. **A**d illud quod obiectum significat pater noster sicut istud de sacra signare. quod plenius et perfectius facit. non ostendit quod facit ex intentione impetrare. Ad 95 illud quod obiectum de subtrahere gratiam. et non facit culpam. quod secundum dominum et deo subtrahere gratiam non quod perimit datum. sed quod ultra non aspernit. Sed hanc culpam perimit datum. et ita non perimit in effectu deo et culpe. **A**d ultimum dominum quod illud nihil valeret. quod sicut sol deo datur. ita solum deo datur oppositum. **T**unc est. **E**st. **L**ogo sum quod delectus iniunctus. et. **P**reterea si illa positio esset vera. nunquam agens gratia realiquid abiiceret.

ibidem. Nunc vero de baptismi sacramento videamus. Prima iterum pars habet duas. In prima determinat numerum. In secunda vero institutum tempus. ibi. Si vero quod ritur quare non fuerit. et. **S**imiliter secunda pars in qua agit de preambulo ad baptismum christi. quod quidem fuit baptismus iohannis. habet tres partes. In prima magister determinat de utilitate sive ad quid fuit. In secunda vero de eius institutione sive denominatio ibi. Sed queritur quare dicitur est baptismus iohannis. In tercia vero agit de forma. sive de variante ibi. **V**idetur considerandum est si baptisari. et.

Liber

Dicitur hoc datus est quoniam ibi gerebat quod non ageret
hunc. **L**ittera. **C**lavis ergo illa nullo sit. quod dicitur euangelium huius
vii. Job. et matth. et tam in euangelio aliud agit quod non
agitur hunc. **S**i dicas quod euangelium dicitur nuncius. et dicitur quod esse
nuncius. et hoc est ipsius nunciatus non tamen madatur. **O**bijcū de do-
ctrina quod est dō
centis. et tamen
vix dicitur Aug. so-
lus de dō
4. **B**ea. dōm qdō.
Si fuerit
cerina dō petri.
sacramētū. nō qd petrus ro-
baptismus
alle.
Hic
baptismus autem
huius in nomine
venturi tradeba-
tur. **C**ontra. **T**u
detur hoc falsus.
Act. xix.
et qd venit potius
baptizauit. vel
baptizare debu-
it. **B**ea. dōm qd domini venisse dicitur quodcum ad assum-
ptiōnē carnis. tū qd nō dū erat manifestator. baptizabat
enī in nomine venturi de futuro. et ideo quādo dominus se ce-
pit et mirabilia manifestare. baptismus ei⁹ debuit cessare.
Unde et ioh. in carcere christens volens oīfendere discipu-
lis suis suum ministerium impletū esse. et baptismus cessat
se. missis eos ad
christus. marci-
nū. **T**u es qd ven-
turus es. et per
ibidomini co-
gnoscant disci-
puli venisse illū
in cuius nomine
baptizauerat. et ioh.
iaz amplius nō
debeat dici ven-
turus. sacramētū. **I**hier. in
rum eius cessat. epi. dñi
sc. Et hec est ratio usq; exponi
tio quare iohannes yiro.
nes magis ba-
ptizavit in no-
mine venturi. **A**mb. illi.
christi. yosten. de spūlo
derer baptismus
sum ad tps esse
Nam tps semper
christus est.
sed nō semper ven-
turus est. et ideo
baptismus evan-
gelii quod debuit sem-
per durare. sicut
in nomine chris-
ti vel trinitatis
sed baptismus ioh.
annis nomine venturi.

Quartus

Diuīm iterū baptizabant. immo
ver baptismus accipiebat. Illi
xō qd spem nō posuerūt in ba-
ptismo iohannis. et p̄fēctū filiū et s. si
credebāt. nō baptizati fuerūt.
Si impositōe manū ab aplis su-
per eos facta s. s. receperūt. Alij
xō qd nō ita credebāt. baptizati
sunt baptismo xp̄i ut pdictū est
Ulihiero. Quid s. nesciebant
cū baptismū aiōbe accepérūt
iterū baptizati sunt baptismo xp̄i
ut pdictū c. ne qd ex iudeis vel
getib⁹ putaret aquā sine s. ad
salutē posse sufficeret. De h̄c etiā
Amb. in li. de s. ait. Quidā ne
gauēt se scire s. cū baptizatos
se diceret baptismo iohannis. qd ad
uenientis ihu non ī suo baptiza-
uit nomine. Iisti ḡ qd nec xp̄i nomine
nec cū fide s. s. baptizati fuerāt
nō poruerunt accipe baptisimi
sacramētū. Baptizati sunt ḡi nomine
xp̄i nec iterū est in his baptis-
ma sed nouatum.

hannis nomine venturi.

Hoc intelligentia huius distinctionis finitudo duo qd
determinat magis. duo principali qd sunt. Primo
de institutione sacramentorum. qd sunt ad primam
partem. Quātū vero ad secundam qdritur de baptismo iohanni-
nis. Lūca p̄m qdunt tria. Primo qdritur verū omne re-
pus fuerit idoneū ad institutionē sacramentorum. Sed
verū in diversis tib⁹ debuerūt diversa institui. Et
tio tib⁹ in p̄e gracie debuerūt institui vnu vel plura.
Nostro
Qo omne temp⁹ fuerit idoneū ad institutionē sacramen-
torum ostendit. Et p̄mo de p̄e nature. qd sunt institutum
est sacramētū mīrīmoniū. ḡ s. b. inter alia sacra min⁹ ē af-
ficax. vñ qd in illo tpe debuerūt alia multo magis institui.
Si dicas qd vsus mīrīmoniū illi tpi congruebat. qd erat
nō in remedio s. in officiū. Et alia instituta sunt in me-
dicina. et iō nō ante lapsum. Et otra de simul cū didic
angelū. didic penam sue ignē. vt ibi si peccaret puni-
re tur. quis eius peccatum est irremediable. qd partis ratio-
ne cū didic hōiem cuius erat peccare remediabilis. De-
buit institutum medicinā. **T**ēc magis dicit dist. p̄ceden-
ti. qd sacramētorum vsus est ad humiliacionē exercitatio-
nem. et eruditioē. que nō tñm uenient egrotis etiā sanos.
Et qd temp⁹ legis nature post lapsum fuerit con-
uentiens. videt. qd boni et sapientis medici est medicinā
vñqd ad indigentia differre. et cū adest indigentia ipsam

offerre. ergo si tps legis nature fuit tale. tūc sine dilatō
ione et anticipatione debuit sacramēta instituere. Item
qd temp⁹ legis scripta fuerit magis idoneū. vñ. qd sacra
menta nō iō sunt p̄cepta quia bona. sed ideo bona qd p̄
cepta et instituta. sed talia p̄cepta maxime conueniunt legi
scripta nō euāgelio vel nature. qd sunt leges morales. ḡ
et sacramētorum institutio. Sed qd temp⁹ legis euāge-
lice fuerit conueniens videretur. quia sacramēta sunt me-
dicina. sed illud temp⁹ maxime illog. institutio con-
uenit in quo aduenit medicus. et tib⁹ sunt vasa gratiae.
ergo illi temp⁹ congruit qd ē temp⁹ gracie. **L**ittera
Qd nō cōgruerint tpi nature institutio. p̄ndit. qd qui
sperat resurgere facilis dimittit se cadere. ḡ si p̄mo ho-
mini cent remedia para. dara esset ei occasio peccandi.
ergo si sacramēta debent esse via ad resurgendū non ad
cadendum. nō debuerūt illo tempore institui. **T**ib⁹ qd
nec tpe legis nature videb̄t. qd tpe illo solū eucurrerit ius
naturalē. sed ea que dicitur ius naturale sunt de se bona
sunt etiā imobilia. ḡ si sacramēta nō sunt talia. nō uenient
illi tpi. **S**ed qd nec tpi legis scripta. qd lex scripta datus est
in onus et ad p̄uincendū de importū. vt dicit Hugo.
ḡ si sacramēta sunt medicinae reparat̄es frumentū. nullaten-
tus uenient legi scripta. **T**ēc qd non legi euāgelio
ce. videt. qd hec est eliminativa figurarū et signorum
qd agere p̄dicat veritatem. ergo si sacramēta sunt figu-

- respondens morbo debuerit esse non mutata. Itē omnia sacramenta habent efficaciam a passione primo, & sic passionis immediate, & virtus illa est ad sanandum gratiam, ergo cum passio sit eadem, & fides, sicut dicit Augustinus, a gratia similiter eadem, ergo debent esse eadem sacramenta non mutata. ¶ **13.** ad predictorum intelligentiam est i: o: rādū q̄ sacramenta sunt in documentū, sunt in me dicamentū, sunt in ornamentiū. Et secundū statum per secrum sunt in apertū documentū diuinī secreti, sunt in efficiō remedium morbi, & in pulchrum ornamentū sponse Christi. Quoniam ergo revelatio secretorum non debet fieri quoque modo vel in omni tempore, sed illo in q̄ est intellectus hominis capacior, ergo sacramenta perfecta dilata sunt usq; ad tempore. Hoc autem tempus sicut in homine est terra etas quae appellatur senectus, iuxta illud Eccl. xxi. Quā speciosā veteranis iaponia, & gloriosus intellectus & consilium. Similiter in mundo est sexta etas post Christum, in qua erant homines sunt sapientiores & capaciores, ideo dilata sunt sacramenta completa usq; ad hoc tempus. Rursus, quia sunt in dicamentū morbi efficaciter, etiam eo tempore debet dari in quo efficacius curantur, sed spiritualis infirmitatis effica citer non curatur nisi quando cognoscitur & sentitur, alioquin redditur homo ingratius, & peior vulnera infirmat, iō necesse fuit sacramenta diffidere quousq; morbi tantum inualesceret ut homo ipsum cognosceret & remedium quod retinet, hoc autem fuit in tempore gratiae, quia tempore legis naturae puerus est esse cecus, & tunc venit lex docens & one rans, & puerus est de impotentiā, tunc ergo restat, bat tempus gratie in quo morbus iam cognitus curaretur, & in hoc tempore sacramenta completa daretur. Rursus, quia sunt in pulchrum ornamentū, debuit ea christus illi sponsale dare a qua nunc separari deberent, & quia talis fuit ecclesia collectio de gentibus, non synagoga que ipsum deseruit negavit, usq; ad tempus gratie perfecta sacramenta non instituit, nihilominus tamē aliqua imprestita summa & congruebat illis tempibus in sustentatione dedit, & sic per se non semper eadem, sed alia & talia debuerunt institui. ¶ **14.** Ad illud quod obijcitur de consilio, dōm q̄ si cut dicit Augustinus, de vera religione. Sic ut unus medius cum eandem artem non mutata, & mutatione morbi

 Question

Questio q b
¶ Utru in diversis tibz debuerunt aliaz olla sacra insti-
tui. vel s̄g eadē. Et q̄ nō sp̄ eadē. h̄ q̄ debuerunt murari b̄
rōnabilit̄ oñdit Hugo sic dices. Disp̄latōis ordo rō
b̄ poposic̄. vt sicut ab initio currēte t̄pemaḡ ac mai-
gis salvatoris adūctus appropinqui. sc̄ magis effec̄
salutis cresceret & cognitio v̄tar̄. ppter qd̄ z ipsa signa
salutis & successionē tempoz alia post alia mutari debu-
erunt. vt effec̄ gr̄e diuine in salutē cresceret. s̄l qd̄ z ipsa su-
gnatio in signis v̄sibilibz evidētio: apparerer. Itc hoc
oñdit p̄ rōnē. q̄ variatio morbo & adūctio cegrotatis. ne-
cessit est variari remediū. q̄ cū bis tibz fuerint morbi di-
versaz p̄ditionū. & morbo inualuerint. necesse fuit medi-
camēa alia & alia adhiberi. Sz. 5. Institutio sacramen-
tor̄ fuit nō a q̄uicq̄ sz a summo medico. cui⁹ consilium est
immarubile & cōsūme cōmēdabile. sz si imarubile. ḡ zla-
crāmēa fīmillud instituta dñt esse imarubilia. Si sum-
me laudabile. ḡ dñt ēc̄ optima. ḡ fīmb cū sacri a legi gr̄e
optima sint. s̄g t̄la debuerūt esse. nec ante nec post alia
debuerunt institui nec murari. Itc morbus originalis
peccari sens̄ idem fuit nec crevit nec decravit. & ratio
infirmitatiē semper fuit eadē. ergo vietur q̄ medicina cor-

respondens morbo debuerit esse non mutata. Itē omnia sacramenta habent efficaciam a passione primo. et sic passionis immediate. et virtus illa est ad sanandum gratiam. ergo cum passio sit eadem et fides. sicut dicit Augustinus. et gratia similiter eadem. ergo debent esse eadem sacramenta non mutata. 14
¶ ad predictorum intelligentiam est 1:0. tantumque sacramenta sunt in documentu. sicut in me dicamentu. sunt in ornamenti. Et secundum statum perfectum sunt in apertum documentu divini secreti. sunt in effigie remedium morbi. et in pulcrum ornamentum sponsorum Christi. Quoniam ergo reuelatio secretorum non debet fieri quoque modo vel in omni tempore. sed illo in quo est intellectus hominis capacior. ergo sacramenta perfecta dilata sunt usque ad tempore. Hoc autem tempus sicut in homine est terra era que appellatur senectus. iuxta illud Eccl. xxxv. Quā speciosa veteranis sapientia. et gloriosus intellectus et consilium. Similiter in mundo est sexta etate post Christum. in qua etate homines sunt sapientiores et capaciores. ideo dilata sunt sacramenta completa usque ad hoc tempus. Rursus. quia sunt in dicamentu morbi efficaciter. etiam eo tempore debet dari in quo efficacius curant. sed spiritualis infirmitas efficitur non curatur nisi quando cognoscitur et sentitur. alioquin redditus homo ingratius. et perior vulnera infirmas. id necesse fuerit sacramenta differre quoque morbo tanquam inualeceret ut homo ipsum cognosceret et remedium quod recte hoc aut fuit in tempore gratiae. quia tempore legis naturae suictus est esse cecus. et tunc venit lex docens et operans. et suictus est de impotencia. tunc ergo restabar tempus gratiae in quo morbus iam cognitus curaretur. et in hoc tempore sacramenta completa deretur. Rursus. quia sunt in pulcrum ornamentum. debuit ea christus illi sponsus dare a qua nunquam separari deberent. et quia talis fuit ecclesia collectus de gentibus. non synagoga que ipsum defeserunt negavit. usque ad tempus gratiae perfecta sacramenta non instituit. nihilominus tamē aliqua umbras sacramenta congruebat illis temporibus in sustentatione dedit. et sic pater non semper eadem. sed alia et talia debuerunt inservit. 15
¶ Ad illud quod obiicitur de consilio. domusque si dicit Augustinus. de vera religione. Sicut unus medius finit eandem artem non mutata. per mutationem morbi mutat remedia. sic immo multo fortius in proposito. Quid vero additumque summe laudabile et. dominusque sume laudabile est consilium diuine sapientie in operibus. non quia omnia sunt optima que facit in se. sed in ordine. Unde dicit Augustinus. de libro de animalibus. Si quis querit quare deus non fecit duos soles. non videt quid fusile superfluum. Si queras quare fecit lunam. non videt quia si deficeret luna aliquod bonum decesset de ordine. Sic et in proposito attendendum. quia ordinatissime fecit. Sicut enim hec sacramenta huic temporis conueniunt. ita illa sacramenta illi temporis congruebant. 16
¶ Ad illud quod obiicitur si fides et passionis et cetera. Dicendumque et si passionis eadem sunt. tamen prius fuit promissa. et modis est persoluta. et ideo accepta satisfactione. misericordia dei liberalior fuit ad remitterendum quam cum tunc erat promissa. Liberalior inquam dico quantum ad effectum. cum semper in se sit summe et equaliter liberalis. ideo effectus

Liber

Quartus

major. Præterea et si fides sit eadē. in hec est dignior. et ad amaritè efficacior. quod agrius credim⁹. q̄d antiqui. et fides de passione iā p̄c̄rita et solutōe facta magis ad amaritē incitat. Et p̄missa. tō de⁹ et merito fidei et merito passiōis iā p̄c̄rita maiore trahit sacris efficaciam. Et rursus. q: si fides est exp̄ssio. sacra sunt evidētiora. Sed fides exp̄ssa remanet eadē. q: ratio credendi eadem. S̄ sacramēta alia. quia signa sunt alia. et signa nō mutant c̄stum ad signatum. sed c̄stum ad specie signantē.

Duestio

Denūmōro sacramētoꝝ ipsi euāgelij. Et q̄ debuerit esse vñā solū. vt q̄r iugū euāgeliū est iugū suavitatis etonus lenitatis. s̄lēui⁹ est obseruare vñū sacramētuꝝ plura. ḡ c̄d de⁹ virtutē oīm sacroꝝ potuerit dare vñi. vt q̄ vñū c̄m debuerit ēē. Ite q̄cerera p̄ter vñū sup̄flatū vt q̄ in sacro vno qđ est eucharistia signat̄ passio. a q̄ effe c̄n̄ habet oīa sacra. Et rursus in illo sacro. t̄ruef xp̄s ī quo est oīs gr̄e plenitudo. ḡ vñi q̄ iom̄ solū possit oīa esificere ad q̄ sunt alia instituta. Ite vt q̄ vñū solū faciat q̄ oīa faciūt baptis̄m⁹. m̄ delet oīem culpā. teler etiā am oīem penā culpe debitā. q̄ statim cuolaret baptiza-
tus si moreret. Ite baptis̄m⁹ dat grām q̄ sanat animam et
abilitat oīem potētias. sed ad aliud nō sunt oīa sacra. ḡ sufficit baptis̄m⁹. Q̄ aut̄ debuerit ēē plura vñi. q̄ sicut
de dist. p̄cedēt. Otra peti vuln⁹. sacroꝝ remedia de⁹ in-
stituit. Et dicit Hiero. nō sanat oculū qđ sanat calca-
neū. cū ḡ diuersa sūt vulnera. ḡ diuersa debet esse reme-
dia. ḡ sacra plura. Ite sacra nō tñ̄ sanat s̄ etiā signante
q̄ signatio est ex institutoꝝ. et qđ ad multa instituta ad
signandū est multiplet et dubiu. ḡ si vñū sacramētuꝝ plu-
rea efficacias. et plures signationes. duceret in dubitatoꝝ
nō in cognitione. Ite necesse est q̄ sacramētuꝝ exp̄ssam habeat
et suffitūdine. h̄ nō inuenit sp̄ces visibilis q̄ habeat suffi-
ditū exp̄ssam cū oīib⁹ effec̄tib⁹. ḡ necesse est esse plures.
Sup̄posito q̄ plura. q̄rit q̄re tñ̄. vñi. q̄ cū duo sūt vul-
nera tñ̄. l. pene et culpe. vñi q̄ debuerit ēē duo sacramē-
ta. Si dicas q̄ pena et culpa multiplicant̄ p̄ differētias
Lora. tuc erūt plura q̄. vñi. q̄ generat̄ peccatoroꝝ plura
sunt q̄. vñi. Ite pene sunt miltē sicut irregularitas. et cō-
cupiscentia circa gustū et circa tactū. circa q̄ nō sunt sacra
Ite sacra euāgelij se hñt et additōe ad sacra legi scripta
sicut illa ad sacramēta q̄ sunt in lege nature. ḡ cū plura
sunt. sacra in lege scripta q̄ in lege nature. plura debent
esse in euāgeliō q̄ in lege. **R**. dōm⁹ q̄ si ut onsum est
necesse ē esse plura sacra. Plura q̄dem. q̄ sunt ad exerci-
tandū. vñi em̄ generaret fastidū. Plura erāt. q̄ sunt
ad erudiendū. vñi ei generaret ambiguitatē. S̄ sep̄cē
sunt et nō plura. q̄ sunt ad medicandū. q̄ medicina re-
spicit vulnera. q̄ sanat. et sanādo vulnera adiuvat virtu-
tes. et adiuvādo virtutes munit̄ et armant̄. Otra infirmi-
tates. S̄cōm⁹ q̄ sacra sanat infirmitatē. numer⁹ eorū
accip̄s sic. Quia est infirmitas culpe et pene. Infirmita-
tas culpe in generali est peccati originale. Otra quod ē
baptis̄m⁹. et perīm̄ actuale mortale. Otra qđ est peniten-
tia. et perīm̄ veniale h̄ qđ est extrema vincio. Bene autē
infirmitas est qđruplet. l. ignorātia. h̄ quā est ordo. in
quo potestas tradit̄ discernēt. S̄cōd̄ est impotētia. h̄
quā est vñitario. Quarā cōcupiscentia. h̄ quā est m̄rumonii. S̄cōz
aut̄ q̄ sacra sunt in adiutoriū virtutē accip̄s numerus
sic. Quia in adiutoriū fidei. sic est baptis̄m⁹. q̄ est ianua
sacramētoꝝ. sicut fides virtutū. Ite in auxiliū sp̄cificē
vincio extrema. In auxiliū charitatis. eucharistia que
vñit et incorget. In auxiliū prudētice. oīdo. In auxi-

lium iusticie. penitentia. In auxiliū sp̄tancie m̄rimo-
num. In auxiliū fortitudinis. p̄firmatio. S̄cōm⁹ o
q̄ sacramēta sunt armature ecclēsie militantis sumuntur
sumis numer⁹ si. quia sicut dī. Lant⁹. vi. ip̄a est terribilis
vt castroz acies ordinatae. Terribilis. q̄ munera et
fortis. et b̄ per p̄firmationē. Acies. q̄ p̄iuncta et vñita
et hoc eucharistia. Ordinata p̄ ordine. Hoc acies va-
riabilis est tanq̄ in hac vita p̄sistens. vñi et ea aliq̄ sub
trabunt p̄ morte. alio p̄sternum p̄ culpā. tō necessarii
unū est sacramētuꝝ ad plēm multiplicandā ad diuinum
cultū. et b̄ est matrimonium. Necessariū est ad resurgēdū
post lapsum. et hoc ē penitentia. In hac aut̄ sola acie sal⁹
est. Tū in eam ingredit̄ homo vt p̄ficiet. ex ea in morte
egredit̄ vt coronet. sed nullus recipitur ad pugnam
nisi habeat signū et arma xp̄i. tō necessariū est sacramē-
tum in q̄ hec conseruunt. vt baptis̄m⁹. et hic est janua in/
trantium. Ite ce hac acies nullus egredit̄ nisi habeat p̄
gnis et vñctionē. l. in cui⁹ signationē est vñctio extre-
ma. que est sacramētuꝝ exequiū. Et sic patet q̄ tñ̄ sūt
septem. sicut p̄siderent ut medicamenta. sicut ut adiūme-
ta. sicut ut arma. **A**d illud ergo quod obiectur q̄ de-
beret esse vñm p̄ter facilitatē. dōm⁹ q̄ opus diuinū
debet habere facilitatē in signū potētiae. debet habere
et congruitatē in signū iap̄tentie. debet etiam habere
vñtilitatē in signū bonitatis. Quia ergo licer via faci-
lio. existenter in uno. ramen q̄ nō ita congrua vt in plu-
ribus. ideo fuerint plura. **A**d illud quod obiectur
de efficacia eucharistie. dōm⁹ q̄ si in eucharistia signi-
ficerit passio. et coniunct⁹ xp̄s in quo est gratia plenitudo.
nō ramen signatur passio fm̄ omnē suū effectū. nec
diminetur gratia plenitudo ad omnē gratia effundendā
sed specialiter ad effectū cibarōtis. **A**d illud qđ obiecti-
tur de baptis̄m⁹. dōm⁹ q̄ baptis̄m⁹ directe est contra
originalē. vñde nō est iterabile. sed vulnera peccatoroꝝ
sunt iterabiles. Item⁹ si absoluat̄ a pena sarissacionis
nō ramen a pena que est sequela culpe. et cōtra has pe-
nas sunt sacramēta. quia nō sunt tñ̄ in dimissionem
culpe. et ideo nō sufficit. Q̄ aut̄ obiectis debent ēē duo
tñ̄ contra duo. l. penā et culpā patet responsio. nō enī
est standum in p̄mis differentiis que sunt pena et culpa
quia nimis sunt generales. nec descendendū est ad spe-
ciales. sed in eis que vñiocationē habent. vñputa oī/
ginalē ad omnia originalia. et mortale ad mortalia. et ve-
niale ad venialia. Similiter nō ī differentiis pene. h̄
in p̄cipali q̄ sunt ratio ducendi in culpā. Et sic p̄z de
irregularitate. sicut de appetitu gule. q̄ sine peccato p̄t
esse in se nisi decordet p̄linū deliderium. sed p̄cupia
carnis q̄ manet in ordinata nisi ordinet. **A**d ultimum
dōm⁹ q̄ sacra legis scripta addūt lug sacra legi nature
qđtū ad certitudinē signatiois. et difficultatē oneris. tō
sunt evidētiora et plura. S̄ sacramēta euāgelij addūt
sup̄ sacramēta legi scripta qđtū ad exp̄ssionē et efficaciaz. et
minunt oneris duriciam. ideo sunt evidētiora et effi-
cacia. sed tamen pauciora.

Qonsequēter qđtū ad scđam p̄tēdi. q̄rit de ba-
ptis̄m⁹ iohis. Et circa h̄ qđtū tria. Primo q̄
rit a q̄ fuerit iohis baptis̄m⁹ istitut⁹. S̄cōd̄ ad
qd fuerit istitut⁹. Tertio q̄rit de vñla ip̄i sicut efficacia.
Duestio

Quod fuerit a deo istitut⁹. videtur. q̄ ille ē istitutor.
rei qui iuberet rem fieri et cuius auctoritate fieri. sed iohan-
nes auctoritate dñi et mandato baptizabat. vñde Job.
i. Qui misit me baptizare. ille nubi dicit. ergo iohes a
domino missus erat ad baptizandum. ḡ zc. **H**ec m̄ba

prizato: siue baptista nomine officij. et officij honorabilis
sed nemo assumit sibi honorem. sicut dicitur Hebreo. v. alto/
q[uod] nō est assumptio sed usurpario. ergo iohannes fuit
factus a domino baptista. et sic. q[uod] baptismus eius
est a domino institutus. **I**te fuit deductio quā faciebat
ministrum in euāge. Baptismus iohannis de celo erat an ex hominibus.
Si ex hominibus ergo nō erat ei credendus. Si de celo. ergo
institutus fuit ab ipso deo. **L**ittera. si baptismus iohannis
fuit a domino institutus. cū ergo debet ab eo a quo in/
stitutus denominari. nō debet dici baptismus iohannis.
sed dei. Media patet. q[uod] baptismus christi dabat a pe/
tro et paulo. et ab eis nō denominabatur tamen a christo q[uod]
erat institutor. **J**urta h[ab]et querit. cū euāgelium nō tam deno/
mine ab auctoritate principali. sed etiā a scriptore. ut euānge/
liu[m] io. 10. 41. quare non similiter baptismus. **I**te q[uod] sit ini/
tutus a iohanne. videt q[uod] sit a deo. stare verius iohannes ces/
sanus. q[uod] baptismus iohannis cessavit statim quād iohannes
missus est in carcere. sicut dicitur Christo. fuit io. 3. q[uod] baptismus
erit ab eo tam institutus. nō a deo. **R**espondit dōm[inicu]s. q[uod] ba/
ptismi iohannis d[omi]n[u]s fuit p[ri]ncipalis institutor. sicut p[ri]ba/
tōnes p[ri]me. q[uod] iohannes fuit administrator plenarius et
p[ri]cipiūs. Plenarius. q[uod] est n[on] sacerdoti. sed etiā administrabat. q[uod] tamen exterrit laus/
bar. Precipiu[m] vo. q[uod] est p[ri]mū instituit. et ei officium
baptismandi cōmisit. ut nullus baptisatus illo baptismo
nisi ipse vel alius ei[us] autoritate. et inde est q[uod] nominabatur a
iohanne. et cessavit iohannes cessante. Sed in baptismis
christi nullus erat administrator plenarius. q[uod] ibi est inter/
regeneratio. q[uod] solū sic a deo. nō ministerio huma/
no. Nullus etiā p[ri]cipiūs. q[uod] christus instituit baptismus
ma[re] suu[m] nō q[uod] aliquē hominē. sed p[er] seipsum. Nullus etiā sic
cōnsit sui officiu[m]. ut alii eius auctoritate baptizarent.
ideo non denominatur ab eis baptismus christi. nec
cessat eis cessantibus. **A**d illud q[uod] ob[ligatio] de euāge. dōm[inicu]s
q[uod] euāgelistas fuit administrator plenarius. q[uod] p[er] omnia ad
verba et intellectu[m]. Verba enim erat le[ctio]ne dicerebat non omnino ea
dem q[uod] christus in p[re]dicione dicerat. Rursus sensu ser/
uahabat. sed illi primo illuminati fuerunt. et postmodum alijs
exp[er]imebant. In sacramētis nō sic. q[uod] ap[osto]lū signa et se non
babebat. sed a dōno sicut instituta. Rursus q[uod] gratiam q[uod]
erant purgari alios non purgabant. ideo non sic dicitur
baptismus mat. sicut euāgelium Marci. dicitur. Et p[er] illud
pater responsio q[uod] non cessavit idcirco baptismus iohanni/
nis. q[uod] esset p[ri]ncipalis institutor. sed q[uod] erat p[ri]cipiūs
administrator. **Q**uestio. **i**n*e*
Ad quid fuerit baptismus iohannis institutus. Et
q[uod] ad signandum videbat p[er] illud q[uod] dicit Hugo. in baptis/
tisma xp[istu]i et baptismina iohannis hoc interest. q[uod] ibi solū
sacramētum dabatur. hic sacramētum tres sacra. s. in baptismis xp[istu]i.
q[uod] sacerdos est signe. pater p[er] signandum. **I**te p[er] rōne vi/
de. q[uod] magis cōveniebat baptismus iohannis cū baptis/
mo xp[istu]i q[uod] baptismus legalis. sed ille ut dicit Hugo sicut
gnabat baptismus christi. q[uod] multo fortius congruit. q[uod]
baptisma iohannis. **I**te q[uod] fuerit institutus ad efficien/
tiam videt. q[uod] Marci. i. dicitur. erat iohannes baptizans bap/
tisma penitentie in remissionē peccatorum. q[uod] cui remissio pec/
catorum nō sit sine gratia. vñ. q[uod] dabat grām. **I**te rōne vi/
detur. q[uod] sicut dicit Hugo. quēadmodū crescit in sacra
metis exp[er]iencia significatio crescit et efficacia sanctifica/
tionis. et tamen q[uod] magis appropinquat ad aduentum chris/
ti. sed baptismus iohannis exp[er]iencia signū erat q[uod] circu/
cisio. et aduentum christi magis appropinquabat. q[uod] maio/
rem efficaciā habebat. P[er]terea si nullus habebat interi/
ua efficaciā. cū ablutione carnis praeuenit nullus erat utilis

tatis. nō erat acceptandū nee approbandū. q[uod] stulte fecer/
unt q[uod] suscepserūt. Male etiā fecit xp[istu]s q[uod] approbauit. dū
ab eo baptizari voluit. sicut dicitur Mat. iii. ergo si nec
illi faciebat stulte. nec xp[istu]s male. q[uod] aliquā efficaciā ha/
bituit. **I**te q[uod] maiorē efficaciā habuit q[uod] baptismus christi.
videt q[uod] xp[istu]s baptizat. q[uod] baptismate iohannis nō suo.
ergo ex ope p[ro]posito illud suo. sed non esset p[ro]ponendum
nisi esset majoris virtutis et efficacie. ergo. tc. **L**ittera
q[uod] nec ad signandum nec ad efficiendū videtur. Quia si ad
signandum tamen ergo fuit sacramētum legis vere. Si ad efficien/
dū. fuit noue. ergo cū baptismus iohannes non fuerit sacramē/
tum vere. q[uod] iohannes est terminus. nec nōque manifestum est.
q[uod] nec sicut nec efficaciā habuit. **I**te q[uod] nibil interius
fecerit. vñ. q[uod] Marci. i. dicitur. Ego baptizo vos aqua.
z. i. Jo. Propterea veni ego in aqua baptizans. et. i. **A**c.
et. i. io. baptizauit aqua. **I**te sicut illud Jo. i. Erat
io. baptizans. tc. gloria. quādū cathecuris noctu[m] bapti/
zatis p[er] doctri[n]am dei. tantu[m] p[er]fuit baptismus iohannes ante
baptismū xp[istu]i. ergo sicut hoc solū instruebat q[uod] nibil gra/
tie cōferebat. pater. tc. **R**espondit dōm[inicu]s. q[uod] baptismus iohannes
institutū ad signandum baptismū xp[istu]i sicut dicit magister. q[uod]
erat sacramētum rei signū. q[uod] signabat baptismū xp[istu]i rōne istū erat
quodāmodo sacramētum. Fuit etiā institutū ad assūtū etiā
ad baptismū xp[istu]i. Marci. i. q[uod] Ego baptizo tc. glo. rātu[m]
corpa lauo. q[uod] p[er] solueremus nōque. ut sicut nācedo et p[er]di
cādo p[er]curro. sic baptizādo ad baptismā xp[istu]i dirigo. et
q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū nō ē sacramētū q[uod] sacramētale. sicut ro[man]e
in q[uod] milites assūtū nō ē bellum. Fuit etiā h[ab]itū ad baptis/
mū christi nāciādū. manifestādo auētē. et p[er]gando viaz
et h[ab]itū cōtracū carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ regene/
ratiū trāctu carnis. ut dicit Beda. et q[uod] h[ab]et ad h[ab]itū q[uod] fu/
it initiu[m] no. le. nō fuit sacramētū nec omnino vere. nec om/
nino no. le. Concedendum ē iugis q[uod] fuit institutū ad
signandum nō ad efficiendū. Ite d[icit] Hugo. nec optet q[uod] sacramē/
tū ve. le. p[er]terea veni ego i aqua baptizās
et illo baptizādū acuētū christū aga vñ

Liber

teriori fuit integrum sacramentum. Item hoc videt autem Hiero. et magister. Dicit enim Hiero super Jo. Baptizari a Iohanne nomine veteri. quia dicerunt negat si spissatum est audiuimus. ut et baptizati sunt. sed bec est causa recta. oppositum est causa oppositi. si baptizati erant et fidem trinitatis habebant. non erant rebaptizandi. Item hoc videt auctor scripturae. quod actuus. viii. de Samaritanis. quod baptizati erant in nomine domini Iesu. et non impoebant manus super eos. et apli non faciebat aliquid nisi imponere manus in nomine domini Iesu. Sed tunc Christus. aut baptismus ille fuit Christi. aut Iohannes qui baptizauit erat. Non Christus. ut patet per tertium. Non spissacti. nondum enim in quibus illorū ve. et. Sed baptismus Christi dabant signum spiritus sancti. et gloriam. dicitur ibi. baptizati tamen aqua tincti non spiritus. sed qui fuit baptismus Iohannis. non oportebat nisi manus imponi. Corroboratur. Legit Acet. xix. quod paulus rebaptizauit baptizatos baptismate Iohannis. ergo rebaptizandi sunt. Si dicas quod ergo rebaptizauit quod non habebat trinitatis fidem. tunc ergo suppleret fide trinitatis non oportuit rebaptizari. sed stat quod non instruxit in fide quem baptizaret. ergo nec debuit rebaptisare. Item Augustinus assignat generale distinctionem inter baptismum Iohannis et baptismum Christi. dicens. Baptizauit iudas et rebaptizatus non est. baptizauit Iohannes et rebaptizatus est. generaliter oportet erat rebaptizandi. Item Römer videt. quod sicut dicitur est. baptismus Iohannis assuefaciebat et dirigebat ad baptismum Christi. Unde Iohannes dicebat. Ego baptizo vos aqua. ille baptizabat vos spiritu sancto. ergo si frustra assuefecerit aliquis ad faciendum aliquid quod non facit. frustra baptizari sunt baptismi. Iohannes nisi baptizarentur etiam baptismum Christi. Item impositio manus habebat locum sacrum. confirmatio. et alij non valeat nisi baptizari. sed in fundamento ordinis et aliorum sacramentorum. sed carcer non imponebat in baptismi. non in impostore manum. quod non habebat cum illo aliquam similitudinem ergo tales signum carcerentur. ergo nunquam eis valerent alia sacramenta. Item dominus duplex fuit signum hoc opinio. Unayi quod baptizati baptismo Iohannis. si non habebant fidem trinitatis. rebaptizandi erant. Si autem habebant fidem trinitatis non oportebat eos rebaptizari. sed sufficiebat manus imponere. Et ratio huius positionis fuit quod quia tales habebant ablationem exteriorum. et habebant fidem trinitatis qua interiorum insigniebant tantum characterem. habebant spiritus sanctum.

Dist. iii. de baptismo quam ad ipsum sacramentum pse.

Dicitur hec videlicet est quid sit baptismus. et. Determinatis pambulis ad sacra. in hac parte determinat magister de sacris significationibus. et hoc p septem pres. viii. viii. sacra. In prima determinat de baptismo. In secunda de confirmatione. infra. dist. viii. Nunc de sacramento confirmationis. In tercia de sacra eucharistie. infra. di. viii. Primum sacramentum baptismi et confirmationis. In quarta de penitentia. infra. dist. viii. Post hec de penitentia agendum est. In quinta de extrema uincula. infra. dist. viii. Dicunt primis ista est aliud sacramentum. In sexta de ordine. infra. dist. viii. Nunc ad considerationem sacre ordinatio. In septima de matrimonio. infra. dist. viii. et. Cum alia sacramenta post peccatum. Prima pars in qua determinat de baptismo habet duas. In prima determinat de baptismo quam ad ipsum sacramentum. In secunda quam ad sacramen-

Quartus

per impositionem manus. et ideo tales non erant rebaptizandi. Hec autem opinio robora per autoritatem. quia Actuum viii. non sunt rebaptizati. et. sunt rebaptizati. et ideo nec generaliter asserunt nec negantur distinguunt ad sustinendum hanc opinionem. et dicunt quod per tempore illo impositio manus plus valebat quam nunc confirmatio dabant enim baptismum flaminis. Huius opinionis fuit magister et alij qui eam sustinent. Alia opinio est quod omnes sunt rebaptizandi. quia ille baptismus iuste. solus a sufficiebat non regenerabat. et impositio manus non conferrebat animam. et ista est communis opinio modernorum magistrorum. Quod ergo obiectur quod erat ablutionis exterioris et interioris. domini quod non quecunq; ablutionis exterioris sacramentum. sed in qua imponitur caracter qui semper manet. et talis non fuit in baptismino. id est patens. lumen. Ad alium Hiero. dicitur quod non vult ibi tagere causam rebaptizationis. sed insufficienciam fidei in altera personarum. et hoc patet si inspiciantur antecedentia et sequentia. Ad alium dominum quod samaritanus baptizati erant a philippo baptismo christi sicut innuit glo. Et quod dicitur quod non receperunt spiritus sanctum. intelligitur visibiliter. quia ille non erat philippus apostolus sed discipulus. et ideo baptizare potuerunt predicare. sed non manus imponere ad dandum spiritus sanctum visibiliter. Unde glo. actuus. viii. super illud. miserunt ad illos petrum et Iohannem. philippus qui samarita euangelizabat unus de eis. et. Si enim apostolus esset. manus imponere posset quod solis episcopis conuenient. et ita patens bec opinio que dicitur quod non erant omnes rebaptizandi non haberent fulcimentum ex scriptura. nec ex autoritate eidem. nec etiam haberent auctoritatem cogentem. Alia vero opinio auctoritatem haberet. scilicet quod omnes sunt rebaptizandi. sicut patet Actuum x. et non est ratio quia defectum haberent spiritus. quantucunque enim aliquis est infidelis non est rebaptizandus sed eruditus. ergo bec erat ratio. sed quia ille baptismus non computabatur pro sacramento. Et haberent auctoritatem a sonetis. Augustinus enim dicit super Iohannem omel. v. qui baptizati sunt baptismate. non enim dicitur. baptizati enim sunt baptismate christi. Item beda ad hoc. Iohannes baptizabat ut ad baptismum Christi dirigere. Ad hoc facit glo. signum illud Joh. ii. carthaginis. et bec super habita est. Romane etiam habet pse. carcerem quam imponit. et quod baptismus Christi erat ianua sacrorum et postremo quod assuefactio erat. frustra erat. quod rana est assuefactio ubi non coegerit illud ad quod est. Huius opinionis tantum securiori et rectiori sentiendum credo.

talia. et incipit pse illa. infra. di. viii. circum mediu m ibi. Porro ceteri ad baptismum venientes. Et quoniam sacramentum baptismi p se considerari i se. et p coparationem ad dantes et recipentes. 10 p se ista tres. In prima agit de baptismo p se. In secunda p comparationem ad recipentes. infra. di. viii. Hic dictum est. In tercia p coparationem ad dantes. infra. di. viii. Primum bec scindit est sacramentum baptismi. Prima pars continet p se. secundum dist. et dividitur in duas partes. In prima agit de baptismo quam ad eius quidditate sive integritate. In secunda quam ad eius institutionem ibi. De institutione baptismi quidam cepit. Prima p se habet duas. In prima ostendit quod ad esse baptismum concurredit verbum et elemosina. In secunda vero determinat quod sit illud verbum ibi. Sed quod est illud verbum. Et illa pars habet duas. In prima determinat veritatem. In secunda vero solvit dubitationem ibi. Hic queritur an baptismus sit verus. Subdiuistio huius partis patet in littera.